

Siūlymas ilginti pensinį amžių yra logiškas, nes ilgėja vidutinė gyvenimo trukmė, o gerėjant gyvenimo sąlygoms ir sveikatos apsaugai žmonės išlieka darbingi ilgiau, negu anksčiau. Ši priemonė padėtų spręsti darbo jėgos trūkumo problemą ir mažintų socialinio draudimo sistemos kaštus, todėl yra savalaikė ir teisinga.

Pritariame principui, kad reikėtų periodiškai indeksuoti senatvės pensijas atimant galimybę politikams neatsakingai manipuliuoti pensijų dydžiais.

Teigiamai vertiname bazinės pensijos finansavimo perdavimą į valstybės biudžetą ir apskaitos vienetų įvedimą individualiai pensijos daliai. Šie pakeitimai įneštų skaidrumo ir suprantamumo, tuo pačiu skatindami atsakingesnę ir protingesnę socialinio draudimo sistemos dalyvių elgseną.

Taip pat teigiamai vertintinas siekis didinti socialinio draudimo sistemos aprėptį labiau įtraukiant tokias grupes kaip ūkininkai, individualia veikla užsiimantys asmenys, dvasininkai, dirbantieji pagal verslo liudijimus ir pan.

Tačiau nepritariame siūlymui skaičiuoti Sodros įmokas nuo tantjemų. Tantjemos yra specifinė pajamų rūšis, išmokama tik akcininkų sprendimu ir tik esant tam tikroms sąlygoms, nustatytoms akcinių bendrovių įstatymu. Savo esme, tai yra pelno skirstymas, o tokių pajamų tapatinti su tradiciškai draudžiamomis socialiniu draudimu pajamomis negalima. To nerasime kitų šalių praktikoje. Todėl šio siūlymo raginame atsisakyti.

Vienas iš didžiausių siūlom modelio trūkumų yra tai, kad išlieka dviejų dalių Sodros įmoka – darbuotojo ir darbdavio. Šiandien tai yra pagrindinė priežastis, kodėl egzistuoja „vokeliai“. Darbuotojas nesuvokia, kad vadinamoji „darbdavio įmoka“ yra jo naudai ir lengva ranka jos atsisako. Nesąžiningam darbdaviui tik to ir reikia.

Apskritai gerai, kad siūloma darbdavio įmoką mažinti po 1 procentinį punktą 12 metų. Tačiau manome, kad tai pradėti daryti reikėtų nuo 2016 m., o ne nuo 2017 m. Taipogi, siūlome sujungti Sodros įmoką į vieną, darbuotojo įmoką, atitinkamai perskaičiuoti Sodros, GPM ir PSD tarifus (išlaikant netto darbo užmokestį nepakitusių) ir tik tada laipsniškai mažinti įmokos dydį.

Teigiamai vertintinas siūlymas nustatyti Sodros įmokų lubas darbo pajamoms. Siūlomas dydis (5 VDU) yra labai aukštas ir kol kas labai didelės įtakos neturės, tačiau įtaka didės augant vidutiniam darbo užmokesčiui.

Papildomai siūlome nustatyti, kad lubos darbo pajamoms laipsniškai mažėtų per ateinančius 5 ar 10 metų, o lubos taikomos kitoms mokėtojų grupėms laipsniškai didėtų, ir per 5 ar 10 metų susilygintų. Tai didintų Sodros biudžeto pajamas ir socialinį teisingumą. Nėra ekonomiškai pagrįstos priežasties, kodėl skirtingų grupių mokėtojams taikomos labai skirtingo dydžio lubos. Socialinė apsauga visiems reikalinga daugmaž vienoda, todėl ilginiui visi turėtų daugmaž vienodai prisidėti prie sistemos išlaikymo.

Pagarbiai,

Rūta Skyrienė

Asociacijos "Investors' Forum" vykdomoji direktorė